

[Morten Larsen.]

derligt gode, som alle må have en interesse i at videreføre og udbygge.

Der er i den nugældende bibliotekslov en begrænsning i det såkaldte særlige tilskud til centralbiblioteker på 20 000 kr. uden hensyn til indbyggertallet i den kreds, et centralbibliotek har til formål at betjene. Med det foreliggende lovforslag tilsigtes på dette område en væsentlig og mere retfærdig fordeling. Grundbeløbet bliver nu 5 000 kr. plus 50 øre pr. indbygger i bibliotekets område. Heri skulle der ligge en mulighed for, at landdistrikterne skulle kunne blive betjent med udlån af bøger, uden at det sker, som det hedder, på byens bekostning.

Under alle centralbiblioteker skylder landdistrikterne i dag deres by tak for god betjening igennem årene. Modsat har mange måske hævdet, at den nugældende bibliotekslov er en udpræget bylov, men med den nye form for økonomisk støtte til centralbiblioteker må det være rimeligt at kalde den nye lov en landslov med lige ret for alle; måske kan det være nødvendigt over for centralbibliotekerne at gøre opmærksom på, at der ikke mindst på faglitteraturens område er et specielt lånebehov på landet.

Jeg tror også, det vil være rigtigt på lidt længere sigt at forvente et stigende lånebehov på landet med den nye skolelovs videregående krav til landsbyskolen. Der er jo ikke tvivl om, at den lokale befolkning, de lokale myndigheder sammen med deres sognebiblioteker kan styrke denne interesses videreførelse.

Der er og der må være en nær forbindelse mellem skoleundervisning og biblioteker; også derfor kan jeg på det radikale venstres vegne love en velvillig behandling af det foreliggende lovforslag.

Vi ser gerne, som der er fremsat ønske om fra anden side, at lovforslaget går til behandling i et udvalg, også fordi der i de to ordførertaler fra venstres og de konservatives side var, så vidt jeg kunne skønne, en så afgørende forskel, at der i den betænkning, der bliver resultatet af udvalgsarbejdet, kan komme til at optræde nye politiske konstellationer.

Gøting: Den højtærede undervisningsminister har til den gældende folkebibliotekslov foreslået visse ændringer, som vi fra

retsforbundets side vanskeligt kan tiltræde umiddelbart.

Folkebibliotekernes formål er at virke som et betydningsfuldt led i det almindelige folkeoplysende arbejde. Målet er nået. Det danske biblioteksvæsen er godt, og vi kan med rette være stolte af det, udtaler den højtærede undervisningsminister i sin fremsættelsestale, og deri er jeg enig med ham. Yderligere udtaler den højtærede undervisningsminister, at der alligevel er ting at rette, først og fremmest med hensyn til det økonomiske grundlag for bibliotekerne. Her kan vi også opnå enighed, men måden, det foreslås gjort på — og den er jo ikke uvæsentlig — kan vi som sagt ikke umiddelbart sanktionere. Forudsætningerne for 1950-ordningen siges at være bristet, og den højtærede undervisningsminister foreslår derfor en ordning, der kommer til at koste staten yderligere 2½-3 mill. kr.

Der er vist almindelig enighed her i det høje ting om, at investeringer først og fremmest bør komme produktive formål til gode, jfr. den højtærede statsministers åbningstale og den højtærede finansministers finanslovstale forleden dag. Jeg erkender åbent, at den almindelige folkeoplysnings også er et betydningsfuldt, ja, uundværligt led i produktion og produktivitet, men jeg vil alligevel vove den påstand, at det ikke lader sig gøre at påvise stagnation eller nedgang heri, som kan henføres til, at statstilskud ikke er blevet forøget yderligere.

Mig forekommer det langt mere enkelt og rationelt og ikke mindst retfærdigt, om princippet vederlag for ydelse, noget for noget, blev langt mere fremherskende. I denne lille lov er det muligt, uden at fremkalde revolutionerende tilstande i biblioteksvæsenet, at hævde dette princip derigennem, at lånerne, de mennesker, der høster fordelene af vore udmærkede biblioteker, selv yder et lille vederlag for de opnåede ydelser. Statistisk Årbog og lidt regning afslører, at en betaling af 4 kr. pr. år pr. lånerkort vil give ca. 3 mill. kr. årlig til bibliotekerne. Ved at indføre en sådan ordning opnår vi, at statskassen spares, og at finansieringssituationen ikke ændres, hvad den heller ikke må. Vi opnår, at de biblioteksområder, som i kraft af befolkningens stigning trænger hårdest til økono-